

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till vissa ändringar i inkomstskattegrunderna

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att inkomstskattelagen, lagen om skatteredovisning och lagen om temporär befrielse från betalning av förskotts innehållning som verkställts på sjöarbetsinkomst från vissa passagerarfartyg skall ändras.

I propositionen föreslås att ett nytt förvärvsinkomstavdrag vid statsbeskattningen skall införas. Syftet med avdraget är att fr.o.m. år 2006 genomföra sådana skattelättnader för förvärvsinkomsternas del som hittills har företagits genom höjning av förvärvsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen. Det bortfall av skatteinkomster som lättnaderna föranleder drabbar inte längre kommunerna utan staten, varvid inget behov av kompensation från staten till kommunerna längre uppstår till denna del. Avdraget görs från den inkomstskatt på förvärvsinkomster som skall betalas till staten. I den mån förvärvsinkomstavdraget är större än den inkomstskatt på förvärvsinkomster som skall betalas till staten skall enligt förslaget ett belopp som motsvarar skillnaden räknas den skattskyldige till godo, varvid bestämmelserna om användning av förskott som innehållits tillämpas. Det belopp som räknats den skattskyldige till godo i likhet med förskott som innehållits dras av från andelen skatter som skall redovisas till staten när debiteringsandelarna enligt lagen om skatteredovisning beräknas.

Maximibeloppet av hushållsavdraget föreslås bli fördubblat från 1 150 euro till 2 300 euro i fråga om normalt hushålls-, omsorgs- och vårdarbete. Om hushållet samtidigt har fått låglönestöd till arbetsgivare för samma

arbete beviljas hushållsavdraget inte, enligt förslaget. Dessutom ändras bestämmelsen om beviljande av hushållsavdrag så, att de stöd som uppräknas i lagrummet hindrar beviljandet av hushållsavdrag endast när det i lagrummet avsedda stödet har beviljats hushållet direkt för samma arbetsprestation.

Inkomstskattelagens bestämmelse om beskattning av överlåtelsevinsten vid små överlåtelser föreslås bli preciserad.

En personlig kollektivtrafikbiljett som arbetsgivaren ger arbetstagaren för resor mellan bostaden och arbetsplatsen föreslås bli värderad till 75 procent av biljettens gängse värde.

Övre gränsen för skattefria verksamhetsbidrag som betalas till klienter inom socialvården för arbetsverksamhet föreslås bli höjd från 9 euro till 12 euro.

I propositionen föreslås ytterligare en budgetteknisk precisering i fråga om behandlingen av förskotts innehållning på sjöarbetsinkomst som är föremål för betalningsbefrielse vid redovisning enligt lagen om skatteredovisning.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2006.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2006. Ändringarna av inkomstskattelagen och lagen om skatteredovisning tillämpas första gången vid beskattningen för 2006. Ändringen av lagen om temporär befrielse från betalning av förskotts innehållning som verkställts på sjöarbetsinkomst från vissa passagerarfartyg tillämpas första gången vid månadsredovisningen i november 2006, som gäller skatteåret 2005.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
MOTIVERING	3
1. Nuläge	3
1.1. Lindring av beskattningen	3
1.2. Hushållsavdraget	4
1.3. Behandling av förskotts innehållning på sjöarbetsinkomst som är föremål för betalningsbefrielse vid redovisning enligt lagen om skatteredovisning	5
1.4. Bestämmelsen om ändring av beskattningen av överlåtelsevinster	6
1.5. Resebiljett som ges till arbetstagaren som naturaförmån.....	6
1.6. Verksamhetsbidrag till klienter inom socialvården.....	6
2. Föreslagna ändringar	7
2.1. Förvärvsinkomstsvdraget vid statsbeskattningen	7
2.2. Utvidgning av hushållsavdraget	9
2.3. Behandlingen av förskotts innehållning på sjöarbetsinkomst som är föremål för betalningsbefrielse vid redovisning enligt lagen om skatteredovisning	10
2.4. Precisering av bestämmelsen om beskattning av överlåtelsevinst.....	10
2.5. Personbiljett	10
2.6. Höjning av den övre gränsen för skattefria verksamhetsbidrag	12
3. Propositionens konsekvenser	12
4. Beredningen av propositionen	13
5. Samband med andra propositioner.....	13
6. Ikraftträdande.....	14
LAGFÖRSLAGEN.....	15
om ändring av inkomstskattelagen	15
om ändring av 10 § i lagen om skatteredovisning	17
om ändring av 14 § i lagen om temporär befrielse från betalning av förskotts innehållning som verkställts på sjöarbetsinkomst från vissa passagerarfartyg	18
BILAGA.....	19
PARALLELLTEXTER.....	19
om ändring av inkomstskattelagen	19
om ändring av 14 § i lagen om temporär befrielse från betalning av förskotts innehållning som verkställts på sjöarbetsinkomst från vissa passagerarfartyg	22

MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lindring av beskattningen

Beskattningen av förvärvsinkomster har under regeringsperioden lindrats med 1 400 miljoner euro. I enlighet med regeringsprogrammet har inkomstskattelättnaderna gällt beskattningen av arbete och främst riktats till låg- och medelinkomsttagare. Lindringen av beskattningen av arbete förbättrar sysselsättningen genom att öka utbudet och efterfrågan på arbete. Genom lindringen av beskattningen av arbete strävar man också efter att det alltid skall vara mera lönsamt att ta emot arbete än att leva på bidrag från samhället.

På förvärvsinkomster betalas inkomstskatt till staten enligt en progressiv inkomstskatteskala som fastställs genom lag årligen. Den progressiva inkomstskatteskalan inom statsbeskattningen har under de senaste åren lindrats som ett led i de genomförda skattelättnader som gällt förvärvsinkomster. På grund av den nedre gränsen om 12 000 euro i den progressiva inkomstskatteskalan och de avdrag som på tjänstens vägnar görs från löneinkomster betalas ingen inkomstskatt till staten för löneinkomster som understiger 13 200 euro. Således drar löntagare vilkas inkomster är lägre än 13 200 euro inte någon nytta av lindringar i statens inkomstskatteskala.

Kommunalskatt betalas enligt en proportionell skattesats som kommunen fastställer årligen. Kommunalbeskattningen omfattar också de löntagare som har de allra lägsta inkomsterna, men på grund av grundavdraget vid kommunalbeskattningen och andra avdrag från löneinkomsten som görs på tjänstens vägnar betalas i praktiken kommunalskatt på årsinkomster som överstiger ca 2 200 euro. I syfte att lindra beskattningen av lågavlönade löntagare och personer med låga företagsinkomster inrättades i början av 1990-talet förvärvsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen, som vid kommunalbeskattningen dras av från den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst. Avdraget räknas på den skattskyldiges skattepliktiga löneinkomst, förvärvsinkomst av annat arbete, uppdrag eller tjänst som utförts för en annans räkning, bruksavgifter som anses utgöra för-

värvsinkomst, dividender som skall beskattas som förvärvsinkomst, förvärvsinkomstandel av företagsinkomst som skall fördelas samt förvärvsinkomstandel av näringsverksamhet eller jordbruk för delägare i en sammanslutning. Således är det meningen att förvärvsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen skall lindra just beskattningen av arbete.

Tack vare förvärvsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen kan de skattelättnader som gäller beskattningen av arbete riktas flexibelt till olika inkomstnivåer. Med hjälp av avdraget har skattelättnaderna kunnat inriktas på låg- och medelinkomsttagare. Avdraget har dock breddats att omfatta också högavlönade, då lättnaderna i beskattningen av förvärvsinkomster har företagits dels genom lindring av den progressiva inkomstskatteskalan vid statsbeskattningen, dels genom höjning av förvärvsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen.

Förvärvsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen utgör 49 procent av det belopp varmed inkomsterna av ovan nämnda slag överstiger 2 500 euro upp till ett inkomstbelopp av 7 230 euro och 26 procent av det belopp som överstiger detta. Avdraget är dock högst 3 850 euro. När den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst överstiger 14 000 euro minskar avdraget med 4 procent av det belopp med vilket nettoförvärvsinkomsten överstiger 14 000 euro. För närvarande sträcker sig avdraget till en inkomstnivå av drygt 110 000 euro.

De skattelättnader som företas genom höjning av förvärvsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen görs inom kommunalbeskattningen, varvid problemet är att kommunernas skatteinkomster minskar. Vid sidan av kommunalbeskattningen fastställs också kyrkoskatten och sjukförsäkringspremien, vilken betalas till Folkpensionsanstalten, utgående från den beskattningsbara förvärvsinkomsten vid kommunalbeskattningen. Det förvärvsinkomstavdrag som görs vid kommunalbeskattningen har därmed sänkt också avkastningen av kyrkoskatten och sjukförsäkringspremien.

För trygghet av att kommunernas finansiering är tillräcklig har de skattelättnader som genomförts genom höjning av förvärvsin-

komstavdraget vid kommunalbeskattningen beaktats årligen vid en översyn av kommunernas finansiella ställning som kommunerna och staten har företagit gemensamt. Från och med 2004 har kommunerna via systemet med statsandelar fått full kompensation för de bortfall av skatteinkomster som höjningarna av förvärvsinkomstavdraget har åsamkat dem.

Kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården fördelas mellan staten och kommunerna i enlighet med de lagfästa procentandelarna. Det bortfall av skatteinkomster som kommunerna åsamkats genom skattelättnader har kompenserats så, att statens andel av kostnaderna för social- och hälsovården i kommunerna har höjts. Eftersom beloppet av statsandel till kommunen är beroende av antalet kommuninvånare kan kompensationen via höjning av statsandelsprocenten och sänkning av kommunens självfinansieringsandel fastställas på önskad nivå per invånare. Det har ansetts att kompensationen relativt exakt motsvarar nedgången i kommunernas skatteinkomster.

Både kommunorganisationerna och enskilda kommuner har under årens lopp dock riktat kritik mot kompensationens tillräcklighet och träffsäkerhet. Det kompensationsförfarande som tillämpats under de senaste åren har inte heller rubbat den kritiska inställning som i synnerhet vissa kommuner gett uttryck för. Det har dessutom uppfattats som ett problem att man genom att höja förvärvsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen ingriper i sådana skatteinkomster som omfattas av den kommunala självbestämmanderätten.

I anknytning till det inkomstpolitiska avtalet för åren 2005—2007 har regeringen i sitt ställningstagande av den 30 november 2004 meddelat att den kommer att överlämna propositioner som innebär att inkomstbeskattningen lindras med sammanlagt 1 700 miljoner euro under åren 2005—2007. Syftet med dessa skattelättnader som genomförs under tre år är att de skall utgöra en helhet och att en inkomstklass i statens progressiva inkomstskatteskala skall slopas i anslutning till den. Enligt ställningstagandet är meningen samtidigt att ett nytt förvärvsinkomstavdrag vid statsbeskattningen skall tas i bruk år 2006 så, att det bortfall av skatteavkastning som

lättnaderna ger upphov till belastar staten.

1.2. Hushållsavdraget

Bestämmelser om vilka slag av arbete som berättigar till hushållsavdrag finns i 127 a § 1 mom. i inkomstskattelagen (1535/1992). Till avdrag berättigar enligt lagrummet normalt hushålls-, omsorgs- eller vårdarbete som utförs i en bostad eller fritidsbostad som den skattskyldige använder samt arbete som innebär underhåll eller ombyggnad av bostad eller fritidsbostad. Från och med ingången av 2005 berättigar också arbetsprestationer som utförts hemma hos föräldrar samt mor- och farföräldrar till avdraget.

Hushållsavdraget är högst 1 150 euro om året och självriskan 100 euro. Om arbetet utförs som lönearbete i anställningsförhållande ligger de obligatoriska socialförsäkringsavgifterna till grund för avdraget, och till avdraget berättigar dessutom 30 procent av den utbetalda lönen. Om arbetet ges i uppdrag åt ett företag att utföra, utgör avdraget 60 procent av de ersättningar för arbetet som betalts till företaget. Makar kan göra avdraget var för sig.

Utgångspunkten för samhällets stödssystem är att flera överlappande stöd inte betalas för en och samma arbetsprestation. Enligt 127 a § 3 mom. i inkomstskattelagen beviljas hushållsavdrag inte, om för samma arbetsprestation har erhållits stöd för närståendevård, servicesedel som beviljats av kommunen för social- och hälsovård, stöd som avses i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996), sysselsättningsstöd eller arbetsmarknadsstöd som betalas till arbetsgivare. Avdrag beviljas inte på basis av arbete för reparation av bostad, om reparationsunderstöd för reparation av bostaden har beviljats av statens, kommunens eller något annat offentligt samfunds medel.

Lagfäst stöd av annat slag hindrar beviljandet av hushållsavdrag när den direkta stödtagaren är en skattskyldig som yrkar på avdraget eller dennes make. Hushållsavdrag kan inte heller beviljas när stödtagaren är ett företag, om en arbetstagare i det stödberättigade företaget utför en tjänst som ett hushåll beställt. Det har därför visat sig vara ett problem att en skattskyldig som yrkar på hushållsavdraget i dessa fall endast sällan känner

till om annat stöd har erhållits för samma arbetsprestation. Företaget borde ge den skattskyldige som yrkar på avdraget en utredning av vilka eventuella andra stöd framgår. I praktiken har skattskyldiga som köper tjänster sällan kännedom om huruvida ett företag som tillhandahåller tjänster har fått stöd för att kunna sysselsätta en arbetstagare som utför till hushållsavdraget berättigande arbete. I dessa situationer är det dessutom svårt att övervaka stödöverlappningar, och därför är det närmast av en slump som situationer av detta slag uppenbaras.

I februari i år färdigställdes en undersökning som arbetsministeriet och finansministeriet låtit utföra och som bl.a. syftade till att klarlägga sysselsättningsmöjligheterna inom de servicebranscher som omfattas av hushållsavdraget, bedöma hushållsavdragets verkningar och utreda på vilket sätt det skulle vara möjligt att öka antalet arbetsplatser inom servicebranscherna utgående från efterfrågan och att stöda sysselsättningen inom branscherna i fråga (Kari Niilola, Mikko Valtakari, Ilkka Kuosa: Kysyntälähtöinen työllistäminen ja kotitalousvähennys, Arbetspolitisk forskning 266, Arbetsministeriet, Helsingfors 2005). Enligt undersökningen har hushållsavdraget visat sig vara ett expansivt system som stöder sysselsättningen. Det minskar också svartjobbbandet i hushåll.

Enligt undersökningen användes avdraget klart mest i fråga om renoveringstjänster och minst i fråga om omsorgs- och vårdtjänster. Renoveringstjänsternas andel av köpen uttryckt i euro uppgick till ca 87 procent, medan städtjänsternas andel var ca 8 procent och gårds- och trädgårdsarbetets andel drygt 2 procent. Omsorgstjänsternas och barnavårdens andel var omkring 1,5 procent. Tjänster av annat slag stod för endast en liten del av köpen.

Enligt den enkät till hushållen som ingick i undersökningen skulle 57 procent av hushållen ha låtit renovera även utan hushållsavdraget, medan endast 21 procent av hushållen skulle ha köpt städtjänster om inte avdraget hade funnits. Enligt hushållsenkäten skulle sammanlagt 51 procent av hushållen ha köpt tjänster även om hushållsavdraget inte hade stått till förfogande.

Enligt företagsintervjuer och intervjuer med arbetskraftsmyndigheterna som gjordes i

samband med undersökningen har kompetenta byggarbetare sysselsättning, och till denna del leder hushållsavdraget inte till ökad sysselsättning. I renoveringsarbetet kan följden vara att ökad efterfrågan inte leder till ökad sysselsättning utan i stället inverkar direkt på prisnivån och leder till att lönerna inom branschen stiger.

Den kalkylerade sysselsättningsverkan utgående från värdet av de tjänster som köpts med anlitan av hushållsavdraget var år 2003 uppskattningsvis 5 400—6 700 årsverken, enligt den ovan nämnda undersökningen. Enligt den hushållsenkät som hänförde sig till undersökningen skulle ungefär hälften av hushållen ändå ha köpt motsvarande arbetsprestationer av utomstående även utan skatteavdraget. En stor del av de kalkylerade arbetsplatserna skulle alltså kvarstå även om hushållsavdraget slopades. Med beaktande av att ungefär hälften av arbetet skulle utföras även om avdraget inte fanns kan det uppskattas att avdraget i själva verket har lett till 2 800—3 500 årsverken.

Hushållsavdragets popularitet har stigit snabbt för varje år. År 2002 utnyttjade ca 89 500 skattskyldiga avdraget, och kostnaderna för det uppgick till 42,5 miljoner euro. Motsvarande uppgifter för år 2003 var ca 123 800 skattskyldiga och 91,2 miljoner euro. Det väntas att kostnaderna för avdraget år 2004 skall överstiga gränsen om 100 miljoner euro rejält.

1.3. Behandling av förskotts innehållning på sjöarbetsinkomst som är föremål för betalningsbefrielse vid redovisning enligt lagen om skatteredovisning

Vid ingången av 2005 trädde lagen om temporär befrielse från betalning av förskotts innehållning som verkställdes på sjöarbetsinkomst från vissa passagerarfartyg (625/2004) i kraft. Enligt lagen beviljas finska arbetsgivare som bedriver trafik med passagerarfartyg i utrikesfart stöd av statens medel på basis av den inkomstskatt som skall betalas på de ombord arbetandes sjöarbetsinkomst. Stödet beviljas genom att arbetsgivaren befrias från skyldigheten att betala de förskotts innehållningar som verkställdes på ombord arbetandes lön. Stödet styrs via skat-

teredovisningssystemet så, att i statsbudgeten upptas ett anslag som överförs till det influtna belopp som skall redovisas i samband med månadsredovisningen den månad då beskattningen slutförs, för att fördelas bland andra skattetagare än staten. Statens andel av förskottsinnehållningen med betalningsbefrielse dras av från statens debiteringsandel.

1.4. Bestämmelsen om ändring av beskattningen av överlåtelsevinster

Enligt 48 § 6 mom. i inkomstskattelagen är överlåtelsevinst av egendom som en fysisk person eller ett dödsbo får inte skattepliktig inkomst, om de sammanlagda överlåtelsepriserna för annan egendom än sådan som avses i 1 mom. 2 punkten i paragrafen och som överlåtits under skatteåret är högst 1 000 euro. På motsvarande sätt betraktas enligt 50 § 2 mom. i inkomstskattelagen som avdragbar överlåtelseförlust inte förlust som föranletts av överlåtelse som avses i 48 § 6 mom., om de sammanlagda anskaffningsutgifterna för den egendom som överlåtits under skatteåret uppgår till högst 1 000 euro. Bestämmelsen har fogats till inkomstskattelagen genom lag 728/2004, som gällt ändring av inkomstskattelagen, och den tillämpas första gången vid beskattningen för 2005. Genom lagändringen förenklades beskattningen så, att obetydliga överlåtelser av värdepapper, placeringsfundsandelar och liknande egendom som ofta medför en stor mängd utredningsarbete för den skattskyldige och skatteförvaltningen men är av förhållandevis liten betydelse fiskalt sett befriades från skatt.

1.5. Resebiljett som ges till arbetstagaren som naturaförmån

Enligt 64 § i inkomstskattelagen är naturaförmåner som erhållits av arbetsgivaren skattepliktig förvärvsinkomst. Förmånerna skall uppskattas till sitt gängse värde enligt vad Skattestyrelsen årligen bestämmer närmare. Om arbetsgivaren ger arbetstagaren en kollektivtrafikbiljett för resor mellan bostaden och arbetsplatsen, betraktas ett belopp motsvarande biljettens gängse värde som skatte-

pliktig inkomst för arbetstagaren.

Med stöd av 93 § i inkomstskattelagen får arbetstagaren dra av kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen, beräknade enligt kostnaderna för anlåtande av det billigaste fortskaffningsmedlet. Sådana resekostnader kan dock dras av till ett belopp av högst 4 700 euro och endast till den del de under skatteåret överstiger självriskandelen 500 euro. Om arbetsgivaren åt arbetstagaren skaffar en kollektivtrafikbiljett för resor mellan bostaden och arbetsplatsen får arbetstagaren vid beskattningen dra av det belopp som räknats som inkomst för honom eller henne.

Enligt regeringsprogrammet styrs arbetsresorna till kollektivtrafiken och möjligheten att sänka beskattningsvärdet på arbetsresebiljetter utreds. Möjligheterna att införa en personalbiljett för resor mellan bostaden och arbetsplatsen har utretts av arbetsgruppen "Åk kollektivt!" som kommunikationsministeriet tillsatt och som avgett sitt betänkande den 2 september 2004 samt av en arbetsgrupp för kollektivtrafik som kommunikationsministeriet tillsatt och som avgett sitt betänkande den 2 juni 2005.

Arbetsgruppen "Åk kollektivt!" har föreslagit att en personalbiljett för resor mellan bostaden och arbetsplatsen skall tas i bruk. Arbetsgruppens förslag går ut på att arbetstagaren betalar 75 procent av priset på personalbiljetten, medan arbetsgivaren betalar 25 procent. Av värdet på personalbiljetten betraktas 25 procent som skattefri naturaförmån. Arbetsgivaren skaffar biljetten och ger den till arbetstagaren. Syftet med att undervärdera biljetten vid beskattningen är att uppmuntra dem som kör egen bil att börja åka kollektivt. Om kollektivtrafikens andel inom resandet mellan arbetsplatsen och bostaden stiger blir de positiva samhällsekonomiska verkningarna många. Det handlar bl.a. om lägre kostnader för olycksfall, mindre utsläpp och kortare restider.

1.6. Verksamhetsbidrag till klienter inom socialvården

Enligt mentalvårdslagen (1116/1990), lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977), lagen om missbrukarvård (41/1986) och socialvårdslagen

(710/1982) skall kommunen sörja för de tjänster och vårdformer som avses i dessa lagar. En av service- och vårdformerna är arbetsverksamhet, eftersom utförandet av arbete stöder vården och rehabiliteringen av den som skall vårdas eller dennes anpassning till samhället. Till dem som skall vårdas eller till handikappade betalas för denna verksamhet bidrag som nominellt grundar sig på det utförda arbetet.

Före 1997 behandlades dessa vårdrelaterade bidrag inte enhetligt vid beskattningen. Genom en ändring av inkomstskattelagen som trädde i kraft vid ingången av 1997 föreskrevs att verksamhets- eller andra bidrag på i genomsnitt högst 50 mark per dag som betalas för arbets- eller dagverksamhet som kommunen eller andra offentliga samfund som bedriver social- eller hälsovård eller allmännyttiga samfund ordnar för utvecklingshämjade, psykiatriska patienter, klienter inom missbrukarvården eller andra klienter inom socialvården, när bidraget stöder klientens vård, rehabilitering eller anpassning till samhället.

Principen också i fråga om olika sociala förmåner är att de är skattepliktiga, men från vårdsynpunkt är det inte ändamålsenligt att som skattepliktig inkomst betrakta sådana obetydliga prestationer för vilkas del syftet med utbetalningen är att stödja vården, rehabiliteringen eller anpassningen till samhället. Med beaktande av att ersättningen är av ringa ekonomisk betydelse ansågs skattepliktigheten medföra oproportionerligt mycket arbete och problem både för den som betalar och för den som får ersättningen, liksom för skatteförvaltningen.

Ursprungligen var den övre gränsen för det skattefria verksamhetsbidraget 50 mark per dag. Från och med ingången av år 2002 har den övre gränsen varit 9 euro.

2. Föreslagna ändringar

2.1. Förvärsinkomstavdraget vid statsbeskattningen

I propositionen föreslås ett nytt förvärsinkomstavdrag vid statsbeskattningen som görs från den inkomstskatt på förvärsinkomst som skall betalas till staten. Bestämmelser

om detta föreslås ingå i 125 § i inkomstskattelagen, en paragraf som lyfts in i lagen på nytt. Med hjälp av avdraget är det i fortsättningen möjligt att genomföra skattelättnader som hänför sig till arbete så, att skatteintäktsbortfallen belastar staten.

Avdraget räknas enligt förslaget på den skattskyldiges skattepliktiga löneinkomst, förvärsinkomst av annat arbete, uppdrag eller tjänst som utförts för en annans räkning, bruksavgifter som anses utgöra förvärsinkomst, dividender som skall beskattas som förvärsinkomst, förvärsinkomstandel av företagsinkomst som skall fördelas samt förvärsinkomstandel av näringsverksamhet eller jordbruk för delägare i en sammanslutning. Avdraget räknas därmed på samma inkomster som det gällande förvärsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen. I propositionen föreslås inte några ändringar i det gällande förvärsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen, utan detta beviljas också i fortsättningen på de nuvarande grunderna.

Eftersom förvärsinkomstavdraget vid statsbeskattningen är ett inslag i en uppgörelse som gäller beskattningens nivå och skattelättnader med hjälp av avdraget företas på de lägsta inkomstnivåerna till den del de på grund av det ringa inkomstbeloppet inte kan företas genom ändring av statens inkomstskatteskala är det motiverat att förvärsinkomstavdraget vid statsbeskattningen genomförs innan andra avdrag från skatten görs. Eftersom avdraget minskar beloppet av skatt på förvärsinkomster som betalas till staten innebär den föreslagna ordningsföljden för avdragen att sådana avdrag från skatten som i första hand görs från statsskatterna och i andra hand från skatter som betalas till andra skattetagare i en del fall helt eller delvis kommer att börja göras från skatter som går till andra skattetagare. Inverkan på avkastningen av dessa skatter är dock liten. Lösningen ligger i de skattskyldigas intresse, eftersom de då inte drabbas av rättsförluster på grund av avdragsordningen. Så skall t.ex. underskottsgottgörelsen företas först efter förvärsinkomstavdraget vid statsbeskattningen och förlusten kan räknas den skattskyldige till godo, om skatterna på förvärsinkomst inte är tillräckliga för underskottsgottgörelsen efter att förvärsinkomstavdra-

get gjorts. Förlusten fastställs inte, om avdragsordningen är en annan och den skattskyldiges skatter räcker till för underskottsgottgörelsen men inte för förvärvsinkomst-avdraget vid statsbeskattningen.

Om avdraget är större än beloppet av inkomstskatt på förvärvsinkomster som skall betalas till staten före avdragen från skatten, räknas ett belopp som motsvarar skillnaden mellan avdraget och inkomstskatten den skattskyldige till godo med tillämpning av vad som i lagen om beskattningsförfarande (1558/1996) bestäms om användning av förskott som innehållits hos en skattskyldig enligt lagen om förskottsuppbörd (1118/1996). Det belopp som motsvarar skillnaden räknas därmed den skattskyldige till godo på samma sätt som förskott som innehållits på basis av inkomster på vilka förskotts innehållning skall verkställas används som betalning av skatter och avgifter som påförts den skattskyldige. Det belopp som räknats den skattskyldige till godo på samma sätt som förskott minskar härvid det belopp som den skattskyldige själv skall betala. Det belopp som överstiger inkomstskatten till staten inverkar inte på fastställandet av kommunalskatt, kyrkoskatt och sjukförsäkringspremie, utan dessa beräknas på normalt sätt.

Det belopp som räknas den skattskyldige till godo på samma sätt som förskott kan enligt förslaget vara högst lika stort som summan av kommunalskatt, kyrkoskatt och sjukförsäkringens sjukvårdspremie som påförts den skattskyldige. Maximibeloppet av förvärvsinkomstavdraget vid statsbeskattningen kan därmed vara högst lika stort som den inkomstskatt på förvärvsinkomst som skall betalas till staten före avdrag från skatten plus summan av kommunalskatt, kyrkoskatt och sjukförsäkringens sjukvårdspremie som påförts den skattskyldige. Det belopp som skall räknas den skattskyldige till godo på basis av förvärvsinkomstavdraget vid statsbeskattningen kan därmed inte återbäras. Om beloppet av förvärvsinkomstavdrag som räknas den skattskyldige till godo på samma sätt som förskottsskatt och förskott överstiger beloppet av skatter som debiterats den skattskyldige, får den skattskyldige förskottsåterbäring på normalt sätt.

Det belopp som räknas den skattskyldige till godo på samma sätt som förskott belastar

staten fullt ut, eftersom det belopp som skall räknas till godo beaktas vid redovisningen av skatteintäkter. De inkomstskatter till staten, kommunalskatter, kyrkoskatter och sjukförsäkringspremier som fysiska personer betalar redovisas till skattetagarna enligt lagen om skatteredovisning (532/1998). Skattetagarna är staten, kommunerna, församlingarna och Folkpensionsanstalten. De olika skattetagarnas andelar grundar sig på debiteringsförhållandena, som beräknas för vart och ett skatteår när den ordinarie beskattningen är slutförd, på basis av de slutliga skatterna. Skatterna redovisas till respektive skattetagare på basis av de relativa andelar som debiteringsförhållandena anger. Vid beräkningen av debiteringsförhållandena avdras från statsskatteandelen det belopp som räknats den skattskyldige till godo på samma sätt som förskott, varvid det belopp som räknats till godo ingår i skattetagarnas debiteringsförhållanden och belastar statens andel. Det belopp som räknats den skattskyldige till godo inverkar därmed inte på de andra skattetagarnas skatteinkomster.

I fortsättningen är genomförandet av skattelättnader som gäller förvärvsinkomster inte förknippat med något behov av att kompensera kommunerna. Eftersom kyrkoskatten och sjukförsäkringspremien till Folkpensionsanstalten fastställs på basis av den beskattningsbara förvärvsinkomsten vid kommunalbeskattningen belastar skattelättnaderna staten också till denna del. Skattelättnaderna under kommande år inverkar därmed inte heller på beloppet av kyrkoskatt eller sjukförsäkringspremie.

Avdraget påminner till sin uppbyggnad om förvärvsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen. Avdraget görs dock från skatten och inte från inkomsterna, vilket är fallet med förvärvsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen. Förvärvsinkomstavdraget vid statsbeskattningen sträcker sig inte heller som förvärvsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen till 110 000 euros inkomstnivå utan riktar sig tydligare till låg- och medelinkomsttagare. För de skattskyldigas del vilkas inkomster överstiger medelnivån genomförs lättnaderna i form av en lindring av inkomstskatteskalen. På grund av detta föreslås i en proposition som gäller lagen om inkomstskatteskalen för 2006 och som över-

lämnas samtidigt som denna proposition att den fjärde marginalskatteprocenten i inkomstskatteskalen skall sänkas med en halv procentenhet mer än vad som meddelades i samband med den inkomstpolitiska uppgörelsen. Ändringarna inverkar inte på det sammanlagda beloppet av skattelättnader i fråga om förvärvsinkomster år 2006, och verkningarna på inriktningen enligt inkomstnivå är små också när de är som störst, dvs. ca 0,1 procentenheter i skattegraden.

Förvärvsinkomstavdraget vid statsbeskattningen föreslås utgöra 1,5 procent av det belopp varmed den ovan nämnda förvärvsinkomsten överstiger 2 500 euro och uppgå till högst 157 euro. När den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst överstiger 33 000 euro minskar avdraget med 0,45 procent av det belopp med vilket nettoförvärvsinkomsten överstiger 33 000 euro.

2.2. Utvidgning av hushållsavdraget

I propositionen föreslås att hushållsavdragets maximibelopp, om vilket föreskrivs i 127 a § i inkomstskattelagen, skall höjas i fråga om normalt hushålls-, omsorgs- och vårdarbete. Till denna del fördubblas avdragets maximibelopp från nuvarande 1 150 euro till 2 300 euro. När det gäller arbete som innebär underhåll eller ombyggnad av bostad eller fritidsbostad förblir maximibeloppet oförändrat. Målet är att på detta sätt överflytta hushållsavdragets tyngdpunkt i riktning mot hushålls-, omsorgs- och vårdarbete.

Det föreslås att ändringen genomförs så, att hushållsavdragets maximibelopp höjs till 2 300 euro men det i maximibeloppet kan ingå högst 1 150 euro i avdrag som gäller renoveringsarbete. Den skattskyldige skulle t.ex. kunna dra av 1 150 euro i hushållsavdrag för renoveringsarbete och dessutom ytterligare högst 1 150 euro för normalt hushålls-, omsorgs- och vårdarbete, varvid taket 2 300 euro nås. Om den skattskyldige inte alls låtit utföra renoveringsarbete kan han eller hon för normalt hushålls-, omsorgs- och vårdarbete göra ett avdrag som uppgår till högst 2 300 euro.

När hushållsavdrag beviljas gäller det således i framtiden att särskilja mellan avdrag som beviljas för normalt hushålls-, omsorgs-

och vårdarbete och avdrag som beviljas för renoverings- och underhållsarbete. I normalt hushålls-, omsorgs- och vårdarbete har ansetts ingå arbetsprestationer som normalt utförs till förmån för hemmet och dem som bor där. Med normalt hushållsarbete avses skötsel av hem, gård och trädgård. Med normalt omsorgs- och vårdarbete avses t.ex. tvättning, påklädning eller matning. Arbete som innebär ombyggnad och underhåll avser olika slag av renoveringsarbete, t.ex. renovering av kök och badrum. Likaså innefattar renoveringsarbeten t.ex. målning av byggnader eller inglasning av balkonger. I propositionen föreslås ingen ändring av definitionerna på de arbeten som berättigar till avdraget, utan samma arbetsprestationer som nu kommer att berättiga till avdraget.

I propositionen föreslås dessutom att beviljandet av hushållsavdrag i fortsättningen skall förhindras endast av att stöd har beviljats direkt för samma arbetsprestation. Härvid bör det stöd som hindrar beviljandet av hushållsavdrag komma hushållet direkt till del för att hindra beviljandet av hushållsavdrag. Så förhåller det sig om stödet har beviljats till en skattskyldig som yrkar på hushållsavdrag eller dennes familjemedlem. Inte heller skall t.ex. barn kunna få avdraget för tjänster som köpts till föräldrar eller mor- eller farföräldrar, om dessa för samma arbetsprestation har fått annat stöd som nämns i lagen. Beviljandet av hushållsavdrag förhindras enligt förslaget inte t.ex. av att det företag av vilket ett hushåll köper tjänster har fått sysselsättningsstöd.

Regeringen överlämnar en separat proposition där det föreslås att arbetsgivaren beviljas ett särskilt låglönestöd för att äldre arbetstagarare skall sysselsättas. Arbetsgivaren föreslås vara berättigad till låglönestödet, om han eller hon i sin tjänst har en arbetstagarare som fyllt 55 år och vars lön för heltidsarbete är 900—2 000 euro per månad. Eftersom låglönestödet till arbetsgivare är ett sysselsättningsstöd läggs det till listan över stöd som hindrar erhållandet av hushållsavdrag. Ett hushåll som är arbetsgivare kan därmed inte få hushållsavdrag, om det samtidigt har fått låglönestöd på basis av samma arbetsprestation.

2.3. Behandlingen av förskotts innehållning på sjöarbetsinkomst som är föremål för betalningsbefrielse vid redovisning enligt lagen om skatteredovisning

Om statens andel av förskotts innehållning på sjöarbetsinkomst som är föremål för betalningsbefrielse drogs av från statens debiteringsandel skulle den direkt minska den avkastning som inkomstskatten till staten ger med motsvarande belopp. Med stöd av 84 § i grundlagen skall statens alla inkomster och utgifter dock tas in i statsbudgeten utan avdrag.

Genom den betalningsbefrielse som gäller förskotts innehållning på sjöarbetsinkomst verkställs det av staten beviljade stödet till arbetsgivare som bedriver trafik med passagerarfartyg i utrikesfart. Ett anslag för stödet föreslås bli intaget i statsbudgeten. Stödet styrs via skatteredovisningssystemet och inte via t.ex. ett separat statsbidragssystem. I propositionen föreslås att ett belopp som motsvarar hela förskotts innehållningen med betalningsbefrielse skall korrigeras som komplettering i systemet med skatteredovisning, varvid också inkomstskatten till staten antecknas till fullt belopp.

2.4. Precisering av bestämmelsen om beskattning av överlåtelsevinst

Enligt 48 § 6 mom. i inkomstskattelagen är överlåtelsevinst av egendom som en fysisk person eller ett dödsbo får inte skattepliktig inkomst, om de sammanlagda överlåtelsepriserna för annan egendom än sådan som avses i 1 mom. 2 punkten i paragrafen och som överlåtits under skatteåret är högst 1 000 euro. Utgående från bestämmelsens ordalydelse kan man göra en sådan tolkning att sådana överlåtelse av egendom som särskilt föreskrivs vara skattefria, såsom överlåtelse av den egna stadigvarande bostaden, skall beaktas vid uträkningen av om överlåtelsepriserna för egendom som den skattskyldige fått under skatteåret eller anskaffningsutgifterna för egendom som överlåtits under skatteåret uppgår till minst 1 000 euro. Detsamma gäller överlåtelse av annan personlig egendom, t.ex. bilar, som motsvarar sedvanligt bohag. Med beaktande av syftet med be-

stämmelsen i 48 § 6 mom. och 50 § 2 mom. i inkomstskattelagen kan den ovan nämnda tolkningen inte anses vara ändamålsenlig.

Bestämmelsen föreslås bli preciserad så, att sådana överlåtelse av egendom där vinsten är skattefri enligt särskilda bestämmelser om detta inte beaktas vid uträkningen av 1 000-eurogränsen för överlåtelsepriserna. För närvarande utgör överlåtelse av den egna stadigvarande bostaden, överlåtelse i samband med generationsväxling och vinsten av byte av fast egendom som överlåtits för att utgöra skyddsområde sådana överlåtelse, då de i 48 § angivna villkoren uppfylls. Vid uträkningen av 1 000-eurogränsen för överlåtelsepriserna beaktas inte heller överlåtelse av sedvanligt bohag eller motsvarande egendom avsedd för personligt bruk.

Det föreslås en teknisk precisering av 50 § 2 mom. i inkomstskattelagen som motsvarar ändringen av 48 § 6 mom. Enligt förslaget fastställs förlusten inte, om de sammanlagda överlåtelsepriserna för egendom som överlåtits under skatteåret uppgår till högst 1 000 euro och de sammanlagda anskaffningsutgifterna för egendom som överlåtits under skatteåret samtidigt uppgår till högst 1 000 euro. Om de sammanlagda överlåtelsepriserna överstiger 1 000 euro fastställs förlusten, även om anskaffningsutgifterna understiger 1 000 euro. Vid uträkningen av vardera gränsen om 1 000 euro beaktas inte överlåtelse för vars del vinsten någon annanstans i lag föreskrivs vara skattefri, och inte heller överlåtelse av sedvanligt bohag eller annan motsvarande egendom avsedd för personligt bruk.

2.5. Personbiljett

I propositionen föreslås att en kollektivtrafikbiljett som arbetsgivaren ger till arbetstagen för resor mellan bostaden och arbetsplatsen skall värderas till mindre än det gängse värdet vid beskattningen. Beskattningsvärdet för en kollektivtrafikbiljett som arbetsgivaren ger till arbetstagen föreslås utgöra 75 procent av biljettens gängse värde. Med gängse värde avses det pris till vilket motsvarande biljett står att köpa allmänt. Med kollektivtrafik avses detsamma som i lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/1991). Bestämmelsen gäller därmed re-

gelbunden persontrafik vars tjänster kan utnyttjas allmänt, och utanför tillämpningsområdet står för de allmänna färdmedlens del beställningstrafiken, t.ex. normal taxitrafik.

Personalbiljetten är en naturaförmån som arbetsgivaren ordnar, och ett belopp som motsvarar beskattningsvärdet räknas som skattepliktig förvärvsinkomst för arbetstagararen. Arbetsgivaren skall skaffa biljetten och ge den till arbetstagararen. Den skatteförmån som ingår i personalbiljetten förutsätter att endast arbetstagararen har rätt att använda biljetten. Värderingsbestämmelsen gäller inte biljetter som kan användas också av andra personer än arbetstagararen. Således omfattas olika innehavarbiljetter inte av bestämmelsen.

Lättnaden gäller endast biljetter som har getts för resan mellan bostaden och arbetsplatsen. Biljetten får inte berättiga till anlåtande av kollektivtrafik inom ett större område än vad som är nödvändigt för resan mellan bostaden och arbetsplatsen. Exempelvis en arbetstagarare som bor och arbetar i Helsingfors kan ges en biljett som berättigar till resor inom Helsingfors, men inte en biljett som berättigar till anlåtande av kollektivtrafik i hela huvudstadsregionen. Bestämmelsen är inte förknippad med någon begränsning som gäller antalet resor eller tiden på dygnet, utan arbetsgivaren kan ge arbetstagararen t.ex. en säsongsbiljett med vilken arbetstagararen kan resa fritt inom pendlingsregionen.

Värderingsbestämmelsen gäller endast situationer där arbetsgivaren ger biljetten till arbetstagararen. Om arbetsgivaren ersätter arbetstagararen för biljetter som denne själv skaffat, betraktas hela det av arbetsgivaren betalda beloppet som lön.

Personalbiljetten är en del av den lön som arbetsgivaren betalar till arbetstagararen. På vilket sätt biljetten, som är en naturaförmån, skall beaktas i nivån på den sammanlagda lön som arbetstagararen får är något som arbetsgivaren och arbetstagararen kan komma överens om. Svaret på frågan om personalbiljetten skall ersätta lön som nu betalas i pengar eller om arbetsgivaren i samband med att personalbiljetten tas i bruk skall ge t.ex. en löneförhöjning som är lika stor som den skattefria delen av biljettpriset är alltså beroende av vad arbetsgivaren och arbetstagararen kommer överens om. Arbetsgivaren kan ock-

så ta ut en del av kostnaderna för biljetten hos arbetstagararen. Om arbetsgivaren på arbetstagararens nettolön innehåller ett belopp som motsvarar biljettens beskattningsvärde uppkommer ingen skattepliktig inkomst för biljettens del. Praxis är härvid likadan som i fråga om den nuvarande beskattningen av lunchsedlar.

Till exempel en arbetstagarare som förtjänar 2 000 euro per månad får i fortsättningen sin lön i form av en personalbiljett värd t.ex. 70 euro och penninglönen 1 930 euro, om arbetsgivaren och arbetstagararen kommer överens om att arbetstagararens lönenivå inte förändras även om personalbiljetten tas i bruk. Arbetstagararens sammanlagda lön förblir härvid oförändrad, men arbetstagararen drar nytta av att hans eller hennes skattepliktiga lön sjunker med det undervärderade beloppet. 70-eurobiljetten i exemplet ovan skulle vid beskattningen värderas till 52,50 euro. Också arbetsgivaren skulle vinna på undervärderingen, eftersom arbetsgivaren sparar in lönebikostnaderna för den skattefria delen av lönen. Å andra sidan bör man beakta att den skattskyldige som resekostnader enligt 93 § i inkomstskattelagen skulle få dra av endast 52,50 euro per månad i stället för det tidigare beloppet 70 euro, så i exempelfallet skulle arbetstagararen inte dra någon slutlig nytta av arrangemanget. De avdragbara utgifterna skulle härvid sjunka lika mycket som den skattepliktiga lönen går ner till följd av arrangemanget. Arbetsgivarens nytta, dvs. besparingen av lönebikostnader som gäller den skattefria delen av lönen, skulle utgöra den slutliga nyttan. I exempelfallet skulle arbetsgivaren spara ca 4 euro per månad.

Enligt den föreslagna bestämmelsen skulle t.ex. värdet av en personalbiljett värd 40 euro anses vara 30 euro vid beskattningen. Om arbetsgivaren under årets lopp ger en sådan biljett i elva månaders tid, räknas $11 \times 30 = 330$ euro som arbetstagararens skattepliktiga förvärvsinkomst. Om arbetstagararen själv skaffar motsvarande biljetter för resorna mellan bostaden och arbetsplatsen, uppgår hans eller hennes kostnad till $11 \times 40 = 440$ euro. Nyttan av undervärderingen blir slutlig, eftersom den skattskyldige på grund av den självrisken om 500 euro som gäller resekostnadsavdraget inte har kunnat dra av resorna vid beskattningen. Således omintetgörs nyttan av

undervärderingen inte i detta fall genom att resekostnadsavdraget minskar. Nyttan för arbetstagaren är t.ex. vid 45 procents marginalskattesats omkring fyra och en halv euro per månad, när man antar att arbetstagaren inte får någon löneförhöjning i samband med att personalbiljetten tas i bruk utan att biljettens värde i stället ersätter sådan lön som tidigare betalats i pengar. Arbetsgivarens besparing som gäller lönebikostnaderna för den skattefria lönedelen uppgår till drygt 2 euro per månad.

Med stöd av 15 § i lagen om beskattningsförfarande skall arbetsgivaren för beskattningen tillstålla skatteförvaltningen uppgifter om bl.a. naturaförmåner som getts till arbetstagarna. Uppgifterna lämnas i en årsanmälan som arbetsgivaren sänder in årligen. I fortsättningen skall arbetsgivaren i årsanmälan uppgge också personalbiljetter som arbetstagarna fått och de ersättningar som arbetsgivaren eventuellt tagit ut för dem.

2.6. Höjning av den övre gränsen för skattefria verksamhetsbidrag

Den allmänna inkomst- och prisnivån har stigit sedan 1997, då det för första gången föreskrevs i lag om skattefrihet för verksamhetsbidrag. Verksamhetsbidragets skattefria övre gräns steg en aning när den övre gränsen vid ingången av 2002 angavs i euro i stället för mark. I övrigt har den skattefria övre gränsen inte höjts.

När den skattefria övre gränsen bedöms gälla det att beakta att beviljandet av skattefri inkomst inte får kränka det jämlika bemötandet av skattskyldiga. Skattefria är därför endast sådana stöd som betalas enbart i vård- eller rehabiliteringssyfte. Också det skattefria beloppet måste vara så litet att det i sig anger att det inte kan vara fråga om lön eller arvode för verkligt arbete.

I propositionen föreslås att övre gränsen för skattefria verksamhetsbidrag skall höjas från nuvarande 9 euro till 12 euro. Om stödet utgör mer än 12 euro per dag är hela stödbeloppet skattepliktigt. Propositionen är ett led i de skraddarsyddna inslag som föreslås i budgeten för 2006 i syfte att stödja dem som är i den allra svagaste ställningen.

3. Propositionens konsekvenser

Förvärvsinkomstavdraget vid statsbeskattningen minskar intäkterna av den inkomstskatt på förvärvsinkomster som betalas till staten med 300 miljoner euro årligen. Efter att statsskatten minskar blir de andra skattebetalarna tvungna att bära en större andel än nu av de andra skatteavdrag som fördelas mellan skattetagarna och som görs i första hand från statsskatterna och i andra hand från skatter som betalas till andra skattetagare. Exempel på dessa avdrag är underskottsgottgörelsen och hushållsavdraget. Denna inverkan är dock rätt liten; för t.ex. kommunernas del uppgår den till sammanlagt ca 7 miljoner euro. Kommunerna kompenseras för det uppskattade bortfallet av skatteintäkter.

För kommunerna och församlingarna innebär beslutet att inte höja förvärvsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen i samband med inkomstskattelättnader att en faktor som har försvårat tryggandet av deras finansiella ställning elimineras när de planerar sin ekonomi årligen. Samtidigt är det ägnat att klargöra den kommunala självbestämmanderättens ställning.

För dem som har löne- och företagsinkomster innebär det nya avdraget närmast bara ett nytt sätt att trygga att de skattelättnader i fråga om förvärvsinkomster som redan utlovats genomförs till överenskommen storlek på olika inkomstnivåer. Lättnadernas sammanräknade verkningar granskas i regeringens proposition med förslag till lag om inkomstskatteskalen för 2006, vilken överlämnas samtidigt med denna proposition.

Den omständigheten att behandlingen av förskotts innehållning med betalningsbefrielse som verkställd på sjöarbetsinkomst ändras i systemet med skatteredovisning ökar avkastningen av statens inkomstskatt med omkring 9 miljoner euro jämfört med den gällande lagstiftningen. Å andra sidan skall motsvarande anslagsökning tas in i statsbudgeten.

Höjningen av hushållsavdragets maximibelopp till det dubbla, från nuvarande 1 150 euro till 2 300 euro, i fråga om annat än renoveringsarbete beräknas öka avdraget med 25 miljoner euro. Utvidgningen av hushållsavdraget väntas ha en positiv inverkan på sysselsättningen. Fördubblingen av avdragets maximibelopp när det gäller normalt hus-

hålls-, omsorgs- och vårdarbete antas uppmuntra hushållen att i större utsträckning än nu köpa tjänster av arbetstagare som tillhandahåller sådant arbete eller företag som producerar sådana tjänster. Eftersom arbetstagarna inom branscherna i fråga i regel är låglönlade ökar utvidgningen av avdraget antalet arbetsplatser särskilt inom låglönebranscherna, där stödbehovet är stort.

De ändringar som gäller beskattningen av överlåtelsevinster och verksamhetsbidraget väntas inte ha några stora ekonomiska verkningar.

Personalbiljetten har slutlig inverkan på beskattningen i fråga om sådana arbetstagare vilkas kostnader för resorna mellan bostaden och arbetsplatsen är omkring 500 euro, vilket motsvarar självriskandelen, eller lägre än så och på beskattningen i fråga om sådana arbetstagare vilkas resekostnader överstiger de avdragbara resekostnadernas övre gräns om 4 700 euro. Resekostnader som understiger 500 euro kan inte dras av vid beskattningen, så den nytta som undervärderingen föranleder blir slutlig för dessa skattskyldiga. Dessutom blir nyttan av undervärderingen större än nedgången i resekostnadsavdraget, om biljetten värderas till 75 procent av gängse värde och resekostnaderna uppgår till 500—667 euro.

I bruktagandet av personalbiljetten väntas ha en viss positiv inverkan på anlittandet av kollektivtrafik för resorna mellan bostaden och arbetsplatsen. Härvid uppkommer också olika samhällsekonomiska verkningar, såsom kortare restider, mindre utsläpp och lägre olycksfallskostnader. Det gäller dock att beakta att resekostnader på mer än 4 700 euro ofta uppkommer genom användning av egen bil, och då är den skattskyldiges resor av den arten att kollektivtrafik i regel inte kan anlitas. Likaså gäller det att ta hänsyn till att för de skattskyldiga vilkas resekostnader är ungefär lika stora som självriskandelen blir värdet, uttryckt i euro, av den förmån som undervärderingen leder till tämligen lågt. Om resekostnaderna är t.ex. 500 euro utgör undervärderingen 125 euro, och för en arbetstagare vars marginalskattesats är 45 procent blir nyttan drygt 56 euro per år, alltså ca 5 euro per månad. Det är således möjligt att bortfallet av skatteintäkter på grund av undervärderingen till stor del kommer att härrö-

ra från dem som redan nu anlitar kollektivtrafiken.

Införandet av personalbiljetten beräknas minska inkomstskatteavkastningen med 11 miljoner euro. Statens andel av detta utgör ca 5,5 miljoner euro, kommunernas knappt 5 miljoner euro, församlingarnas drygt 0,3 miljoner euro och Folkpensionsanstaltens drygt 0,3 miljoner euro.

Införandet av personalbiljetten medför i viss mån ytterligare arbete för arbetsgivarna. Arbetsgivaren blir tvungen att för varje arbetstagares del klarlägga biljettbehovet och att skaffa de biljetter som behövs. Dessutom blir arbetsgivaren tvungen att göra anteckningar om personalbiljetten bl.a. i lönebokföringen och att lämna uppgifter om den till skatteförvaltningen.

4. Beredningen av propositionen

Regeringens proposition har beretts vid finansministeriet.

5. Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2006.

Propositionen hänför sig till regeringens proposition med förslag till ändring av lagstiftningen om finansiering av sjukförsäkringen (RP 68/2005). I propositionen föreslås att sjukförsäkringens sjukvårdspremie skall ersätta den sjukförsäkringspremie som för närvarande uppbärs hos de försäkrade. Hos dem som får löne- och företagsinkomst börjar förutom sjukförsäkringens sjukvårdspremie uppbäras också sjukförsäkringens dagpenningspremie, som är ny. I denna proposition föreslås att det belopp som i likhet med förskott räknats den skattskyldige till godo med stöd av 125 § 3 mom. i inkomstskattelagen skall kunna vara högst lika stort som det sammanlagda beloppet av kommunalskatt, kyrkoskatt och sjukförsäkringens sjukvårdspremie som påförts den skattskyldige.

Propositionen hänför sig också till regeringens proposition med förslag till lag om temporärt låglönestöd till arbetsgivare. I den nämnda propositionen föreslås att arbetsgivarna i fortsättningen skall kunna få ett särskilt låglönestöd för sysselsättning av äldre

arbetstagare. I denna proposition föreslås att låglönestödet till arbetsgivare skall vara ett av de stöd som hindrar erhållandet av hushållsavdrag.

6. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2006.

Ändringarna av inkomstskattelagen och lagen om skatteredovisning avses bli tillämpa-

de första gången vid beskattningen för 2006. Ändringen av lagen om temporär befrielse från betalning av förskottsinnehållning som verkställts på sjöarbetsinkomst avses bli tillämpad första gången vid månadsredovisningen i november 2006, som gäller skatteåret 2005.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av inkomstskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen av den 30 december 1992 (1535/1992) 48 § 6 mom., 50 § 2 mom., 92 § 23 punkten samt 127 a § 1 och 3 mom.,
sådana de lyder, 48 § 6 mom. och 50 § 2 mom. i lag 728/2004, 92 § 23 punkten i lag 896/2001 samt 127 a § 1 mom. i lag 1162/2002 och 3 mom. i lag 1056/2003, samt
fogas till 64 § ett nytt 2 mom. och till lagen en ny 125 § i stället för den 125 § som upphävts genom lag 896/2001 som följer:

48 §

Skattefria överlåtelsevinster

Överlåtelsevinst av egendom som en fysisk person eller ett dödsbo får är inte skattepliktig inkomst, om de sammanlagda överlåtelsepriserna för egendom som överlåtits under skatteåret är högst 1 000 euro. Vid tillämpningen av bestämmelsen beaktas inte överlåtelse av egendom för vars del någon annanstans i lag föreskrivs att den erhållna vinsten är skattefri, och inte heller överlåtelse av sedvanligt bohag eller annan motsvarande egendom avsedd för personligt bruk.

50 §

Överlåtelseförlust

Som avdragbar överlåtelseförlust betraktas inte förlust vid överlåtelse av sådan bostad för vilken överlåtelsevinsten enligt 48 § är skattefri, och inte heller förlust som uppkommit vid överlåtelse av sedvanligt bohag eller annan motsvarande egendom avsedd för personligt bruk. Som avdragbar överlåtelseförlust betraktas inte heller förlust som föranletts av överlåtelser som avses i 48 § 6 mom.,

om de sammanlagda anskaffningsutgifterna för den egendom som överlåtits under skatteåret och som skall beaktas enligt det nämnda momentet uppgår till högst 1 000 euro.

64 §

Naturaförmåner

En personlig kollektivtrafikbiljett som arbetsgivaren ger arbetstagaren för resor mellan bostaden och arbetsplatsen värderas till 75 procent av biljettens gängse värde.

92 §

Skattefria sociala förmåner

Skattepliktig inkomst är inte

23) verksamhets- eller andra bidrag på i genomsnitt högst 12 euro per dag som betalas för arbets- eller dagverksamhet som kommunen eller andra offentliga samfund som bedriver social- eller hälsovård eller allmännyttiga samfund ordnar för utvecklingshämmande, psykiatriska patienter, klienter inom missbrukarvården eller andra klienter inom socialvården, när bidraget stöder

klientens vård, rehabilitering eller anpassning till samhället,

lagen om beskattningsförfarande bestäms om användning av förskott som innehållits.

Avdrag från skatten

125 §

Förvärvsinkomstavdrag vid statsbeskattningen

Från den inkomstskatt på förvärvsinkomster som skall betalas till staten görs ett förvärvsinkomstavdrag vid statsbeskattningen. Avdraget räknas på den skattskyldiges skattepliktiga löneinkomst, förvärvsinkomst av annat arbete, uppdrag eller tjänst som utförts för en annans räkning, bruksavgifter som anses utgöra förvärvsinkomst, dividender som skall beskattas som förvärvsinkomst, förvärvsinkomstandel av företagsinkomst som skall fördelas samt förvärvsinkomstandel av näringsverksamhet eller jordbruk för delägare i en sammanslutning.

Avdraget utgör 1,5 procent av det belopp varmed de inkomster som avses i 1 mom. överstiger 2 500 euro. Avdraget är dock högst 157 euro. När den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst överstiger 33 000 euro, minskar avdraget med 0,45 procent av det belopp med vilket nettoförvärvsinkomsten överstiger 33 000 euro. Avdraget görs före andra avdrag från den inkomstskatt på förvärvsinkomster som skall betalas till staten.

Om avdraget är större än beloppet av inkomstskatt på förvärvsinkomster som skall betalas till staten före avdraget, räknas ett belopp som motsvarar skillnaden, dock högst det sammanlagda beloppet av kommunal-skatt, kyrkoskatt och sjukförsäkringens sjukvårdspremie som påförts den skattskyldige, den skattskyldige till godo på det sätt som i

127 a §

Hushållsavdrag

En skattskyldig får från skatten dra av en del av de belopp som han eller hon har betalt för arbete som utförts i en bostad eller fritidsbostad som han eller hon använder (*hushållsavdrag*). Till avdrag berättigar normalt hushålls-, omsorgs- eller vårdarbete samt arbete som innebär underhåll eller ombyggnad av bostad eller fritidsbostad. Avdraget är högst 2 300 euro om året och beviljas endast i den utsträckning som den i 127 b § avsedda avdragbara delen av kostnaderna överstiger 100 euro. I maximibeloppet kan ingå högst 1 150 euro i avdrag som beviljas med anledning av arbete för underhåll eller ombyggnad av bostad.

Hushållsavdrag beviljas inte, om direkt för samma arbetsprestation har erhållits stöd för närståendevård, servicesedel som beviljats av kommunen för social- och hälsovård, stöd som avses i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn, sysselsättningsstöd, arbetsmarknadsstöd som betalas till arbetsgivare eller stöd enligt lagen om temporärt låglönestöd till arbetsgivare (/). Avdrag beviljas inte heller på basis av arbete för underhåll eller ombyggnad av bostad, om reparationsunderstöd för reparation av bostaden har beviljats av statens eller något annat offentligt samfunds medel.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för år 2006.

2.

Lag**om ändring av 10 § i lagen om skatteredovisning**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen av den 10 juli 1998 om skatteredovisning (532/1998) en ny 10 § i stället för den 10 § som upphävts genom lag 724/2004 som följer:

10 §

(1535/1992) avsedda belopp som räknats den skattskyldige till godo.

Avdrag från statens debiteringsandel

Denna lag träder i kraft den 200 .

Från statens debiteringsandel avdras det i
125 § 3 mom. i inkomstskattelagen

Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för år 2006.

3.

Lag**om ändring av 14 § i lagen om temporär befrielse från betalning av förskottsinnehållning som verkställts på sjöarbetsinkomst från vissa passagerarfartyg**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 14 § i lagen av den 9 juli 2004 om temporär befrielse från betalning av förskottsinnehållning som verkställts på sjöarbetsinkomst från vissa passagerarfartyg (625/2004) som följer:

14 §

Behandling av förskottsinnehållning med betalningsbefrielse vid redovisning enligt lagen om skatteredovisning

Ett belopp motsvarande de förskottsinnehållningar som är föremål för betalningsbefrielse under respektive skatteår adderas till det influtna belopp som skall redovisas i samband med den månadsredovisning som

skall göras för den månad då beskattningen slutförs.

I statsbudgeten upptas ett anslag för finansiering av stödet till arbetsgivare.

Återkrävt stöd skall redovisas till staten.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Lagen tillämpas första gången vid månadsredovisningen i november 2006, som gäller skatteåret 2005.

Helsingfors den 16 september 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Finansminister *Antti Kalliomäki*

1.

Lag**om ändring av inkomstskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen av den 30 december 1992 (1535/1992) 48 § 6 mom., 50 § 2 mom., 92 § 23 punkten samt 127 a § 1 och 3 mom.,
sådana de lyder, 48 § 6 mom. och 50 § 2 mom. i lag 728/2004, 92 § 23 punkten i lag 896/2001 samt 127 a § 1 mom. i lag 1162/2002 och 3 mom. i lag 1056/2003, samt
fogas till 64 § ett nytt 2 mom. och till lagen en ny 125 § i stället för den 125 § som upphävts genom lag 896/2001 som följer:

Gällande lydelse

48 §

Skattefria överlåtelsevinster

Överlåtelsevinst av egendom som en fysisk person eller ett dödsbo får är inte skattepliktig inkomst, om de sammanlagda överlåtelsepriserna för annan egendom *än sådan som avses i 1 mom. 2 punkten* och som överlåtits under skatteåret är högst 1 000 euro.

50 §

Överlåtelseförlust

Som avdragbar överlåtelseförlust betraktas inte förlust vid överlåtelse av sådan bostad för vilken överlåtelsevinsten enligt 48 § är skattefri, och inte heller förlust som uppkommit vid överlåtelse av sedvanligt bohag eller annan motsvarande egendom avsedd för personligt bruk. Som avdragbar överlä-

Föreslagen lydelse

48 §

Skattefria överlåtelsevinster

Överlåtelsevinst av egendom som en fysisk person eller ett dödsbo får är inte skattepliktig inkomst, om de sammanlagda överlåtelsepriserna för egendom som överlåtits under skatteåret är högst 1 000 euro. *Vid tillämpningen av bestämmelsen beaktas inte överlåtelse av egendom för vars del någon annanstans i lag föreskrivs att den erhållna vinsten är skattefri, och inte heller överlåtelse av sedvanligt bohag eller annan motsvarande egendom avsedd för personligt bruk.*

50 §

Överlåtelseförlust

Som avdragbar överlåtelseförlust betraktas inte förlust vid överlåtelse av sådan bostad för vilken överlåtelsevinsten enligt 48 § är skattefri, och inte heller förlust som uppkommit vid överlåtelse av sedvanligt bohag eller annan motsvarande egendom avsedd för personligt bruk. Som avdragbar överlä-

telseförlust betraktas inte heller förlust som föranletts av överlåtelser som avses i 48 § 6 mom., om de sammanlagda anskaffningsutgifterna för den egendom som överlåtits under skatteåret uppgår till högst 1 000 euro.

telseförlust betraktas inte heller förlust som föranletts av överlåtelser som avses i 48 § 6 mom., om de sammanlagda anskaffningsutgifterna för den egendom som överlåtits under skatteåret *och som skall beaktas enligt det nämnda momentet* uppgår till högst 1 000 euro.

64 §

Naturaförmåner

64 §

Naturaförmåner

En personlig kollektivtrafikbiljett som arbetsgivaren ger arbetstagaren för resor mellan bostaden och arbetsplatsen värderas till 75 procent av biljettens gängse värde.

92 §

Skattefria sociala förmåner

92 §

Skattefria sociala förmåner

23) verksamhets- eller andra bidrag på i genomsnitt högst 9 euro per dag som betalas för arbets- eller dagverksamhet som kommunen eller andra offentliga samfund som bedriver social- eller hälsovård eller allmännyttiga samfund ordnar för utvecklingshämjade, psykiatriska patienter, klienter inom missbrukarvården eller andra klienter inom socialvården, när bidraget stöder klientens vård, rehabilitering eller anpassning till samhället,

23) verksamhets- eller andra bidrag på i genomsnitt högst 12 euro per dag som betalas för arbets- eller dagverksamhet som kommunen eller andra offentliga samfund som bedriver social- eller hälsovård eller allmännyttiga samfund ordnar för utvecklingshämjade, psykiatriska patienter, klienter inom missbrukarvården eller andra klienter inom socialvården, när bidraget stöder klientens vård, rehabilitering eller anpassning till samhället,

Avdrag från skatten

125 §

Förvärvsinkomstavdrag vid statsbeskattningen

Från den inkomstskatt på förvärvsinkomster som skall betalas till staten görs ett förvärvsinkomstavdrag vid statsbeskattningen. Avdraget räknas på den skattskyldiges skattepliktiga löneinkomst, förvärvsinkomst av annat arbete, uppdrag eller tjänst som ut-

förts för en annans räkning, bruksavgifter som anses utgöra förvärvsinkomst, dividender som skall beskattas som förvärvsinkomst, förvärvsinkomstandel av företagsinkomst som skall fördelas samt förvärvsinkomstandel av näringsverksamhet eller jordbruk för delägare i en sammanslutning.

Avdraget utgör 1,5 procent av det belopp varmed de inkomster som avses i 1 mom. överstiger 2 500 euro. Avdraget är dock högst 157 euro. När den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst överstiger 33 000 euro, minskar avdraget med 0,45 procent av det belopp med vilket nettoförvärvsinkomsten överstiger 33 000 euro. Avdraget görs före andra avdrag från den inkomstskatt på förvärvsinkomster som skall betalas till staten.

Om avdraget är större än beloppet av inkomstskatt på förvärvsinkomster som skall betalas till staten före avdraget, räknas ett belopp som motsvarar skillnaden, dock högst det sammanlagda beloppet av kommunalskatt, kyrkoskatt och sjukförsäkringens sjukvårdspremie som påförts den skattskyldige, den skattskyldige till godo på det sätt som i lagen om beskattningsförfarande bestäms om användning av förskott som innehållits.

127 a §

Hushållsavdrag

En skattskyldig får från skatten dra av en del av de belopp som han eller hon har betalt för arbete som utförts i en bostad eller fritidsbostad som han eller hon använder (*hushållsavdrag*). Till avdrag berättigar normalt hushålls-, omsorgs- eller vårdarbete samt arbete som innebär underhåll eller ombyggnad av bostad eller fritidsbostad. Avdraget är högst 1 150 euro om året och beviljas endast i den utsträckning som den i 127 b § avsedda avdragbara delen av kostnaderna överstiger 100 euro.

Hushållsavdrag beviljas inte, om för samma arbetsprestation har erhållits stöd för närståendevård, servicesedel som beviljats av kommunen för social- och hälso-

127 a §

Hushållsavdrag

En skattskyldig får från skatten dra av en del av de belopp som han eller hon har betalt för arbete som utförts i en bostad eller fritidsbostad som han eller hon använder (*hushållsavdrag*). Till avdrag berättigar normalt hushålls-, omsorgs- eller vårdarbete samt arbete som innebär underhåll eller ombyggnad av bostad eller fritidsbostad. Avdraget är högst 2 300 euro om året och beviljas endast i den utsträckning som den i 127 b § avsedda avdragbara delen av kostnaderna överstiger 100 euro. *I maximibeloppet kan ingå högst 1 150 euro i avdrag som beviljas med anledning av arbete för underhåll eller ombyggnad av bostad.*

Hushållsavdrag beviljas inte, om direkt för samma arbetsprestation har erhållits stöd för närståendevård, servicesedel som beviljats av kommunen för social- och hälso-

vård, stöd som avses i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn, sysselsättningsstöd *eller* arbetsmarknadsstöd som betalas till arbetsgivare. Avdrag beviljas inte heller på basis av arbete för underhåll eller ombyggnad av bostad, om reparationsunderstöd för reparation av bostaden har beviljats av statens eller något annat offentligt samfunds medel.

sovård, stöd som avses i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn, sysselsättningsstöd, arbetsmarknadsstöd som betalas till arbetsgivare *eller stöd enligt lagen om temporärt låglönestöd till arbetsgivare* (/). Avdrag beviljas inte heller på basis av arbete för underhåll eller ombyggnad av bostad, om reparationsunderstöd för reparation av bostaden har beviljats av statens eller något annat offentligt samfunds medel.

 Denna lag träder i kraft den 200 .
 Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för år 2006.

3.

Lag

om ändring av 14 § i lagen om temporär befrielse från betalning av förskottsinnehållning som verkstälts på sjöarbetsinkomst från vissa passagerarfartyg

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 14 § i lagen av den 9 juli 2004 om temporär befrielse från betalning av förskottsinnehållning som verkstälts på sjöarbetsinkomst från vissa passagerarfartyg (625/2004) som följer:

Gällande lydelse

14 §

Behandling av förskottsinnehållning med betalningsbefrielse vid redovisning enligt lagen om skatteredovisning

I samband med den redovisning som enligt 6 § i lagen om skatteredovisning (532/1998) skall göras för respektive skatteår minskas statens debiteringsandel med statens andel av de förskottsinnehållningar enligt denna lag som är föremål för betalningsbefrielse uträknad enligt debiteringsförhållandena i den slutliga beskattningen. Kommunernas, församlingarnas och Folkpensionsanstaltens motsvarande andelar av förskottsinnehållningarna adderas i samband med den månadsredovisning som skall göras för den månad då beskattningen av-

Föreslagen lydelse

14 §

Behandling av förskottsinnehållning med betalningsbefrielse vid redovisning enligt lagen om skatteredovisning

Ett belopp motsvarande de förskottsinnehållningar som är föremål för betalningsbefrielse under respektive skatteår adderas till det influtna belopp som skall redovisas i samband med den månadsredovisning som skall göras för den månad då beskattningen slutförs.

I statsbudgeten upptas ett anslag för finansiering av stödet till arbetsgivare.

Återkrävt stöd skall redovisas till staten.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

slutats till det influtna belopp som skall redovisas. I statsbudgeten upptas ett anslag för finansiering av tillägget till det influtna belopp som skall redovisas.

*Denna lag träder i kraft den 200 .
Lagen tillämpas första gången vid månadsredovisningen i november 2006, som gäller skatteåret 2005.*
